

Ludzie mogą na różne sposoby doświadczać i odnosić się do miejsc, w których mieszkają. Więzy tworzone z miejscami mogą mieć konsekwencje nie tylko dla samych osób, ale także dla miejsc i innych ich użytkowników, w tym innych mieszkańców. Przywiązanie do miejsca i poczucie własności miejsca to dwa rodzaje więzi, które mogą powstać w odniesieniu do tego samego miejsca, np. kraju, miejscowości, czy dzielnicy, ale mają różne cechy. Podczas gdy przywiązanie do miejsca wiąże się z emocjonalnym związkiem z miejscem, poczucie własności oznacza przekonanie, że miejsce należy do „mnie”, co implikuje prawo do decydowania o tym miejscu. W tym projekcie badamy konsekwencje tych dwóch rodzajów więzi z miejscem dla postaw i zachowań związanych z ochroną miejsca, czyli dbałością o nie i chęcią jego poprawienia.

Celem projektu jest zbadanie wzajemnych relacji między przywiązaniem do miejsca a poczuciem własności miejsca oraz ich różnych implikacji dla zachowań środowiskowych i otwartości wobec obcych w miejscu zamieszkania. Zachowania środowiskowe i nastawienie do obcych odnoszą się do dwóch różnych aspektów danego miejsca. Pierwsze dotyczą jakości miejsca pod względem fizycznym, a drugie – jego społecznego wymiaru.

Opierając się na wcześniejszych badaniach zakładamy, że poczucie własności miejsca ma potencjał wykluczający, którego nie ma w przypadku przywiązania do miejsca. Jednocześnie, zarówno przywiązanie do miejsca, jak i poczucie własności wiążą się z poczuciem odpowiedzialności za swoje środowisko, co może skutkować chęcią jego ochrony lub poprawy. Projekt będzie starał się odpowiedzieć na trzy główne pytania: 1) Jaki jest związek między przywiązaniem do miejsca a poczuciem własności? 2) Jakie są konsekwencje obu tych uczuć dla zachowań środowiskowych i niechęci wobec obcych? 3) Jaka jest rola postrzeganej odpowiedzialności i prawa do decydowania o miejscu w kształtowaniu tych relacji? Procesy te będziemy badać w kontekście miejsca zamieszkania takiego jak miasto czy dzielnica.

Pytania badawcze zweryfikujemy przy zastosowaniu różnych metod badawczych, starających się wykazać przyczynowość analizowanych związków. Przeprowadzone zostaną badania eksperymentalne, interwencje i badanie podłużne, które pozwolą na zbadanie przyczynowości, przy jednoczesnym zapewnieniu, że uzyskane wyniki odnoszą się do realnych zachowań. Wyniki wzbogacą zarówno psychologię społeczną zajmującą się stosunkami międzygrupowymi, jak i psychologię środowiskową dotyczącą więzi ludzi z miejscami. Pozwalać pokazać konsekwencje, jakie związki z lokalnym otoczeniem mogą mieć dla zachowań mających na celu ochronę tego miejsca, a także dla lokalnej spójności społecznej. Spodziewamy się, że projekt dostarczy również praktycznych wskazówek dotyczących czynników psychologicznych, które mogą stymulować otwartość wobec obcych oraz zachowania środowiskowe. Tworzenie otwartych społeczności, które dbają o swoje lokalne środowisko, jest ważne ze społecznego punktu widzenia i może być elementem lokalnych polityk miejskich oraz środowiskowych.